

Vurderingsformer, kvalifikasjonsrammeverk og læringsutbyttebeskrivelser

Notat, studieadministrativ avdeling

Vurdering og vurderingsformer

Ved Universitetet i Bergen har omfanget av vurdering økt sterkt over en tiårs-periode, som følge av modularisering av studiene og økning i avlagte studiepoeng blant studentene. Målt i antall karaktervedtak (antall registrerte bestått og stryk-vurderinger) har det aggregerte vurderingsomfanget økt med #% fra 2002 til 2011. Mens omfanget har økt, var hovedfokus i kvalitetsreformen på introduksjon av nye vurderingsformer. Prosjektet «Kvalitet i utdanning» har aktualisert problemstillingene på ny, og vurdering vil være et sentralt punkt for oppfølging av utvalgets arbeid.

Innføringen av læringsutbyttebeskrivelser gir et nytt grunnlag for å drøfte vurderingsformer. Fagmiljøene skal ved utløpet av 2012 ha utformet beskrivelser av kunnskaper, ferdigheter og generelle kompetanser som *alle* som fullfører et utdanningsløp skal ha tilegnet seg. En praktisk konsekvens av formuleringsmåtene er at det kan skapes forventninger (hos bl.a. arbeidsgivere) om at vurderingsformene kan teste de beskrevne læringsutbyttene, med ulike implikasjoner for emne- og programnivå.

Den videre framstillingen har to siktemål:

1. å drøfte vurderingsformene ved UiB opp mot kvalifikasjonsrammeverk og læringsutbyttebeskrivelser, også med referanse til målformuleringene i «Kvalitet i utdanning» og kompetansevurderingene som ble beskrevet i prosjektet «Kompetanse 2020»
2. å beskrive utviklingen i vurderingsformer ved UiB.

Punkt to samsvarer med utgangspunktet for UU-sak 17/12, og framstillingen her er basert på denne, med justeringer for fakultetenes tilbakemeldinger i etterkant.

Vurderingsformer og utdanningskvalitet

Vurderingsformer påvirker studentenes arbeidsmåter og læringsutbytte, og prosjektet «Kvalitet i utdanning» trekker fram bevissthet om vurderingsformer som et sentralt kvalitetselement. Notatet advarer mot tendenser til å stille lavere krav i vurdering ut fra økonomiske betraktninger. Særlig blir forholdet mellom læringsutbytte og vurdering vektlagt:

For å minske utfordringen som ligger i vurderingsrettet lesning og læring, er det avgjørende at vurderingsform og innhold avspeiler læringsmålene. Et godt samsvar mellom vurderingsform og læringsmål er derfor svært viktig. Det er også vesentlig at det blir satt læringsmål som etterspør formidling, drøfting og refleksjon, og at vurderingsformen etterspør nettopp dette, og ikke gjengivelse av innholdet på power point-slide. For å skape og fremme overførbare ferdigheter, er det nødvendig med vurderingsformer som gir rom for fordypning og forståelse. Faglig vurdering er også viktig for lærestedets legitimitet ovenfor arbeidslivet. En karakter skal gjenspeile nivå av måloppnåelse, både kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Studenten må derfor være prøvd i alle delene av læringsmålet for at lærestedet skal levere det man lover. (UiB 2012: Kvalitet i utdanning, s 33)

En første versjon av læringsutbyttebeskrivelser skal være implementert for alle studietilbud innen utgangen av 2012, og utvalget ser på oppmerksomhet om videreutvikling av beskrivelsene som et viktig utgangspunkt for å fremme kvalitetskultur.

Kvalifikasjonsrammeverket angir rammene for dette arbeidet.

Kvalifikasjonsrammeverket og føringer på vurderingsformer

I beskrivelsen av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring (NKR) legger Kunnskapsdepartementet vekt på at tiltaket reflekterer et endret syn på kvalifikasjoner, fra et fokus på å beskrive innsatsfaktorer (hva en kandidat har blitt undervist i), til å ta utgangspunkt

i hva ferdige kandidater skal kunne. Hva kandidater kan, uttrykkes ved læringsutbyttebeskrivelser. Læringsutbytte defineres slik:

Det en person vet, kan og er i stand til å gjøre som et resultat av en læringsprosess. Læringsutbytte er beskrevet i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Nivået på læringsutbyttet er avhengig av kompleksiteten av kunnskapen, ferdigheten og den generelle kompetansen.

Kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse blir definert slik:

Kunnskaper er forståelse av teorier, fakta, begreper, prinsipper, prosedyrer innenfor fag, fagområder og/eller yrker/yrkesfelt eller bransjer.

Under ferdigheter beskrives evne til å anvende kunnskap til å løse problemer og oppgaver. Det er ulike typer ferdigheter – kognitive, praktiske, kreative og kommunikative ferdigheter.

Med generell kompetanse forstås evnen til å anvende kunnskap og ferdigheter på selvstendig vis i ulike situasjoner gjennom å vise samarbeidsevne, ansvarlighet, evne til refleksjon og kritisk tenkning i utdannings- og yrkessammenheng.

(Kilde: [Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring](#) og NOKUTs [begrepsoversikt](#))

Nivåene i NKR er dokumentert i vedlegg 1. I NKR blir ikke forholdet til vurdering drøftet eksplisitt. En konsekvens av reformen er at lærestedene må gi forpliktende beskrivelser av et bredere sett av egenskaper ved kandidatene enn tidligere. I tråd med drøftingen i *Kvalitet i utdanning* kan det hevdes at det også gir forventninger om en viss bredde i vurderingsformer. Vurderingsformer har ulike styrker og svakheter knyttet til å teste bestemte egenskaper ved kandidatene. Hvis læringsutbyttebeskrivelsen for et gitt program fastslår at ferdige kandidater har en bestemt type kompetanse, vil brukerne av rammeverket (eksempelvis potensielle arbeidsgivere) også kunne forvente at de beskrevne kompetanser er testet og vurdert.

Vurderingsformer i UiBs studieforskrift

Den reviderte studieforskriften ble gjeldende fra 1.8.2012. Forskriften regulerer hvilke undervisnings- og vurderingsformer som er tillatt ved UiB. Tabell 1 lister vurderingsformer i henhold til forskriften, samt et anslag over bruken av vurderingsformene på emnenivå 2008-2012 ut fra registrering i vurderingsmodulen i FS.

Tabell 1 Vurderingsformer i UiBs forskrift. Andel av emner som benytter form. Kilde: FS

Verdier	2008	2009	2010	2011	2012
Skriftlig	45,6 %	44,0 %	43,9 %	45,3 %	44,3 %
Muntlig	26,5 %	27,4 %	28,6 %	29,9 %	30,1 %
Oppgave	28,0 %	27,9 %	27,0 %	25,4 %	25,4 %
Mappe	13,3 %	12,7 %	11,7 %	10,5 %	10,9 %
Hjemme	7,4 %	6,7 %	6,1 %	7,0 %	7,0 %
Prøveforelesning	1,3 %	1,5 %	1,6 %	1,6 %	1,6 %
Frammøte	3,7 %	3,2 %	3,6 %	3,0 %	2,4 %
Produksjoner	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Konserter	2,1 %	2,0 %	2,4 %	2,8 %	2,7 %
Labrapporter	1,0 %	1,0 %	0,9 %	0,7 %	0,7 %
Praksis	0,5 %	0,7 %	0,8 %	0,9 %	1,1 %
Klinisk_prøve	1,1 %	1,5 %	1,9 %	1,8 %	1,8 %
Feltarbeid_tokt	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,3 %
Annet	1,2 %	1,6 %	1,2 %	1,2 %	1,5 %
<i>Oblig</i>	39,8 %	42,0 %	43,7 %	49,0 %	50,3 %
Emner	2229	2281	2264	2166	2185

Forskriften angir 13 tillatte vurderingsformer. Tabellen viser at skriftlig skoleeksamen holder stand som den mest brukte vurderingsformen, og indikerer også relativt stabile mønstre i bruken av ulike vurderingsformer over en femårsperiode. En tydelig endring er at en noe større andel av emnene benytter muntlig eksamen. Videre benytter en noe mindre andel av emnene oppgaver og mappevurdering i 2012 i forhold til 2008. Karaktergivende vurdering er i altså fremdeles i hovedsak summativ, og vurdering som gir studentene tilbakemeldinger i løpet av studiet, reduseres noe.

«Obligatoriske aktiviteter» er undervisning som vanligvis innebærer en form for formativ (underveis) vurdering, men er ikke i seg selv en vurderingsform. Obligatoriske aktiviteter spenner fra obligatorisk oppmøte på forelesninger til laboratorieøvelser og oppgavebesvarelser. Til obligatoriske aktiviteter skal det ikke føres karakter- eller beståttvurderinger, aktivitetene er krav som skal være godkjent før slik vurdering finner sted. Obligatoriske aktiviteter har ofte form av oppgaveinnleveringer, der studenten får tilbakemelding på prestasjoner underveis i studiet. Skriftlige oppgaver og annet kan ligge tett opp til den formelle vurderingsformen.

Obligatoriske aktiviteter var i 2012 registrert på 50,3% av emnene. Det lar seg ikke gjøre å identifisere hvor mye av dette som kun er oppmøteplikt, og hvor mye som krever andre former for innsats. Registreringer i FS indikerer en klar *økning* i bruken av obligatoriske aktiviteter.

Datagrunnlaget

Grunnlaget for tabell 1 og videre statistikk for emner og program senere i dette notatet, er koder om vurderingskombinasjoner fra vurderingsmodulen i FS. Tabellgrunnlaget framkommer ved å sette en avmerking på emnene for hver av vurderingsformene kodene indikerer. En konkret vurderingsordning på et emne kan bestå av flere forekomster av en bestemt vurderingsform, for eksempel to skriftlige eksamener eller to oppgaver, men her telles bare om formen forekommer eller ikke. Vedlegg 2 dokumenterer behandlingen av data i større detalj¹.

Det er ikke fullt ut samsvar mellom benevnelsene i forskriften og kodene som benyttes i FS. Vurderingsformen «prøveforelesning» benyttes for eksempel i hovedsak på ph.d.-nivået. I denne sammenhengen er også seminarinnlegg og presentasjoner kategorisert under «prøveforelesning», for å skille de fra ordinær muntlig eksamen. Det er også gjort andre valg i forhold til kodingen. Internt i kategoriene kan det være variasjon i konkrete implementeringer av vurderingsformene.

UiBs vurderingsformer i lys av kvalifikasjonsrammeverket og kompetanse 2020

Prosjektet *Kompetanse 2020* gir et empirisk grunnlag for å beskrive samfunnets og utdanneres forventninger til kandidater fra høyere utdanning. Kompetanse 2020 søkte å måle oppfatninger av læringsutbytte ut fra 11 egenskaper som ble utledet av kvalifikasjonsrammeverket. Arbeidsgivere, vitenskapelig personale (og senere, ferdige kandidater²) ble bedt om å rangere egenskapene etter betydning i rekruttering, og erfaringer

¹ En viktig forskjell fra UU-sak 17/12 er at data er aggregert til emnenivå innen kalenderår. I sak 17/12 var tellingene basert på alle avviklinger av vurdering i løpet av et år, slik at for eksempel emne som avholdt skriftlig eksamen i både vår- og høstterminen ble telt to ganger. I dette notatet er fokus på selve emnene, ikke på antall avviklinger av vurdering.

² SiB Kandidatundersøkelse 2011. Her ble ytterligere en egenskap målt (evne til å bruke teoretisk kunnskap i praktiske situasjoner)

med kandidater fra høyere utdanning. Egenskapene som måles i *Kompetanse2020* kan relateres til kvalifikasjonsrammeverket slik:

Kunnskap

Faglig og teoretisk kunnskap

Ferdigheter

Evne til å tilegne seg ny kunnskap

Evne til å benytte sin kunnskap på nye områder

Analytiske ferdigheter

Metodiske ferdigheter

Generell kompetanse

Evne til å samarbeide

Evne til å tenke selvstendig og kritisk

Formidlingsevne, skriftlig og muntlig

Evne til å knytte kontakter og bygge relasjoner

Evne til å arbeide under press

Evne til å administrere og koordinere oppgave

Dette notatet har ikke til hovedhensikt å drøfte fordeler og ulemper ved ulike vurderingsformer, men egenskapene listet over kan likevel danne et utgangspunkt for å klassifisere vurderingsformer, ut fra grad av hensiktsmessighet for å måle de enkelte egenskaper.

I Tabell 2 er det gitt et forslag til slik klassifisering. Her indikerer fargene hvor sterkt en vurderingsform måler en gitt egenskap, der rød skrift tilsier høy styrke, blå svakere styrke, svart er nøytralt, mens fravær indikerer at egenskapen ikke blir målt i vurderingsformen. Av tabellen går det fram at faglig og teoretisk kunnskap er en dimensjon i de fleste vurderingsformer, men at formene varierer i forhold til hvor orientert de er mot å måle dette. I tabellen er eksempelvis skriftlig og muntlig eksamen klassifisert som hensiktsmessige for å måle faglig og teoretisk kunnskap, mens mappevurdering er klassifisert som mer hensiktsmessig i forhold til å måle analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon. Graderingen er gjort etter skjønn og er åpen for diskusjon. Av tabellen går det også fram at egenskapene som ble valgt i kompetanse2020 kanskje i mindre grad er tilstrekkelige for å klassifisere utøvende fag og praktiske emner.

Tabell 2 Kvalifikasjonsrammeverk, egenskaper ved kandidatene og vurderingsformer

	Kunnskap	ferdigheter	generell kompetanse
skriftlig skoleeksamen	Faglig og teoretisk kunnskap	Analytiske ferdigheter	Evne til å arbeide under press, Formidlingsevne, skriftlig og muntlig Evne til å tenke selvstendig og kritisk
muntlig eksamen	Faglig og teoretisk kunnskap	Analytiske ferdigheter	Formidlingsevne, skriftlig og muntlig, Evne til å arbeide under press, Evne til å tenke selvstendig og kritisk
hjemmeeksamen	Faglig og teoretisk kunnskap	Analytiske ferdigheter	Evne til å arbeide under press, Formidlingsevne, skriftlig og muntlig

			Evne til å tenke selvstendig og kritisk
mappevurdering	Faglig og teoretisk kunnskap	Analytiske ferdigheter Evne til å arbeide under press	Formidlingsevne, skriftlig og muntlig Evne til å tenke selvstendig og kritisk
veiledede oppgaver og ikke-veiledede oppgaver, herunder bachelor- og masteroppgaver	Faglig og teoretisk kunnskap	Evne til å tilegne seg ny kunnskap Evne til å benytte sin kunnskap på nye områder Analytiske ferdigheter Metodiske ferdigheter Evne til å administrere og koordinere oppgaver	Evne til å arbeide under press, Evne til å samarbeide Evne til å tenke selvstendig og kritisk Formidlingsevne, skriftlig og muntlig Evne til å knytte kontakter og bygge relasjoner
prøveforelesning	Faglig og teoretisk kunnskap		Formidlingsevne, skriftlig og muntlig
bestått på grunnlag av fremmøte			
produksjoner	Faglig og teoretisk kunnskap		Evne til å arbeide under press, Evne til å tenke selvstendig og kritisk Formidlingsevne, skriftlig og muntlig
konserter			Formidlingsevne, skriftlig og muntlig Evne til å arbeide under press
lab-rapporter	Faglig og teoretisk kunnskap	Analytiske ferdigheter Metodiske ferdigheter	
praksis		Evne til å benytte sin kunnskap på nye områder	Formidlingsevne, skriftlig og muntlig
klinisk prøve	Faglig og teoretisk kunnskap	Evne til å benytte sin kunnskap på nye områder Analytiske ferdigheter Metodiske ferdigheter	
feltarbeid/tokt		Analytiske ferdigheter Metodiske ferdigheter	

Er det samsvar mellom de hyppigst forekommende vurderingsformene og kvalifikasjonene, slik arbeidsliv, vitenskapelig personale og kandidater vurderer det? Til en viss grad ja: både arbeidsgivere, vitenskapelig personale og ferdige kandidater rangerer faglig og teoretisk kunnskap høyest, noe som i tråd med tabellen over samsvarer med vekten på skriftlig og muntlig vurdering i universitetsutdanningene. Evne til å tilegne seg ny kunnskap kan sies å være en del av enhver vurdering (studentene tar emner med ulikt innhold hvert semester), men en demonstrerer kanskje spesielt slike ferdigheter i større avhandlinger. Den samme vurderingen kan knyttes til evner til å tenke selvstendig og kritisk.

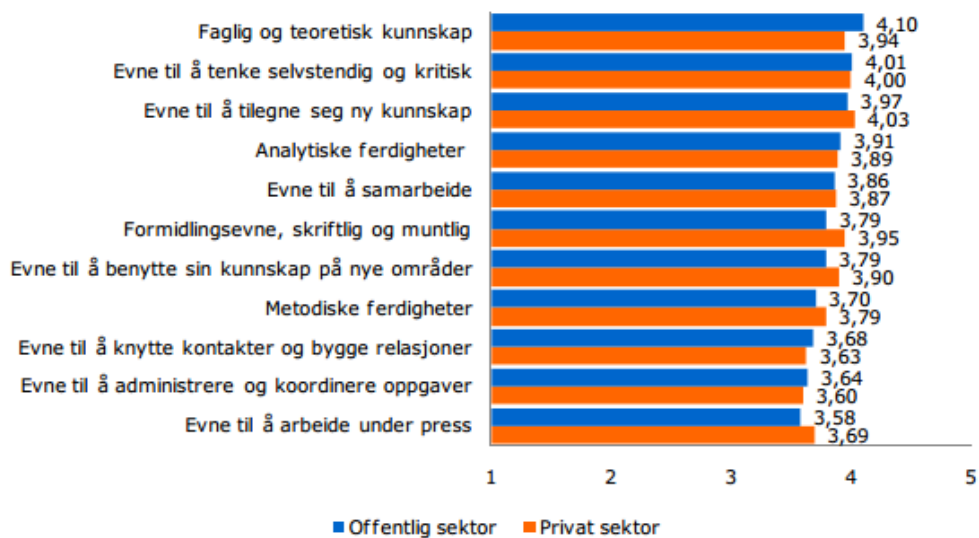
Figur 6.5: Vurderinger av hvilke ferdigheter bachelor- og masterkandidater tilegner seg i løpet av studiene (gj.snitt på skala fra 1 til 5)

Kilde: ideas2evidence, Ansatteundersøkelsen

Figur 1 Læringsutbytte - vitenskapelig ansattes vurderinger. Kilde: Kompetanse 2020

Figur 5.14: Bedriftsledernes vurdering av universitetskandidatenes kvalifikasjoner uavhengig av faggruppe, etter sektor (gjennomsnitt på skala fra 1 til 5)

Kilde: ideas2evidence, Arbeidsgiverundersøkelsen

Figur 2 Læringsutbytte - arbeidsgivers vurderinger. Kilde: Kompetanse 2020

Tabell 3 Læringsutbytte - kandidatenes vurderinger. Kilde: SiB kandidatundersøkelse 2011

Ferdigheter studiet har gitt (vurdering av 12 egenskaper)		
	MUiB	BUiB
TOTAL (andel svart 4 og 5 = I svært stor grad)	332	86
Faglig og teoretisk kunnskap	89	75
Evne til å tilegne seg ny kunnskap	90	80
Evne til å benytte sin kunnskap på nye områder	78	63
Formidlingsevne, skriftlig og muntlig	78	57
Analytiske ferdigheter	82	60
Metodiske ferdigheter	79	51
Evne til å samarbeide	41	42
Evne til å arbeide under press	63	44
Evne til å knytte kontakter og bygge relasjoner	29	38
Evne til å administrere og koordinere oppgaver	44	43
Evne til å tenke selvstendig og kritisk	85	75
Evne til å bruke teoretisk kunnskap i praktiske situasjoner	67	43

I oversikten over vurderingsformer og egenskaper (Tabell 2) går «evne til å arbeide under press» igjen i mange vurderingsformer, ut fra en antagelse om at vurderingssituasjonen er tidsavgrenset og representerer i seg selv en stressituasjon for kandidaten. Likevel rangerer alle grupper denne egenskapen lavt, og arbeidsgivere rangerer det som den minst framtreddende egenskapen av alle. Kandidatenes evner til å samarbeide, knytte kontakter og bygge relasjoner, og å administrere og koordinere oppgaver, blir rangert lavt av alle grupper. Disse egenskapene kan sies å være lite framtreddende i vurderingsformene som benyttes ved UiB. I analysene som ble utført i Kompetanse 2020 kom det fram at det særlig var en forskjell mellom hvor sterkt arbeidsgivere vektla samarbeidsevner og sosiale ferdigheter i rekrutteringssituasjoner, og oppfatningen av kandidatenes læringsutbytte langs disse dimensjonene.

Ut fra vurderingsperspektivet er det kanskje noe overraskende at arbeidsgivere også oppfatter kandidatenes kompetanse i skriftlig og muntlig formidling som svake, i forhold til viktigheten av egenskapene i ulike hyppig anvendte vurderingsformer. I dybdeintervjuene i Kompetanse2020 ble det trukket fram at kandidatenes drilling i akademisk formidling ofte kunne representere et problem i jobbsammenheng, fordi formatet ikke nødvendigvis treffer målgruppene for formidling i samfunns- og arbeidsliv ellers.

Tabell 4 Arbeidsgiveres vurderinger - differanse mellom gjennomsnittsscore for oppfattet nivå på kandidatenes læringsutbytte, og viktighet i rekruttering, sortert fra størst til lavest differanse. Kilde: Kompetanse 2020

	Viktighet i rekruttering	Vurdering av kandidater	Differanse
Evne til å samarbeide	4,48	3,87	0,61
Evne til å knytte kontakter og bygge relasjoner	4,2	3,65	0,55
Formidlingsevne, skriftlig og muntlig	4,36	3,88	0,48
Evne til å arbeide under press	4,1	3,65	0,45
Evne til å tenke selvstendig og kritisk	4,43	4	0,43
Evne til å benytte sin kunnskap på nye områder	4,27	3,85	0,42
Evne til å administrere og koordinere oppgave	3,95	3,61	0,34
Metodiske ferdigheter	4,01	3,76	0,25
Analytiske ferdigheter	4,13	3,9	0,23
Faglig og teoretisk kunnskap	4,19	4,01	0,18

Tabell 5 Arbeidsgiveres vurdering av læringsutbytte etter fagfelt. Kilde: Kompetanse 2020

Tabell 5.4: Arbeidsgivernes vurdering av UiB-kandidatenes kvalifikasjoner, etter kandidatenes fagbakgrunn (gjennomsnitt på skala fra 1 til 5)⁷

Kvalifikasjoner	Samf.Vit. fag	Humanistiske fag	Nat. Vit. / Matematiske fag	(Psykologi)	Juridiske fag	(Medisin, Odontologi, andre helsefag)
Faglig og teoretisk kunnskap	3,94	3,90	4,21	3,75	4,06	3,83
Evne til å tilegne seg ny kunnskap	3,96	3,92	4,15	3,92	4,06	3,64
Evne til å tenke selvstendig og kritisk	4,00	4,03	4,15	3,92	3,85	3,67
Analytiske ferdigheter	3,78	3,90	4,12	4,08	3,83	3,45
Formidlingsevne, skriftlig og muntlig	3,89	4,10	3,78	3,85	4,00	3,42
Evne til å samarbeide	3,86	3,80	3,96	4,15	3,83	3,36
Evne til å benytte sin kunnskap på nye områder	3,80	3,90	4,01	3,77	3,76	3,45
Metodiske ferdigheter	3,63	3,63	3,99	3,92	3,72	3,64
Evne til å knytte kontakter og bygge relasjoner	3,65	3,78	3,64	3,85	3,48	3,45
Evne til å arbeide under press	3,53	3,60	3,75	3,62	3,74	3,75
Evne til å administrere og koordinere oppgaver	3,68	3,58	3,74	3,31	3,53	3,18

Kilde: ideas2evidence, Arbeidsgiverundersøkelsen

Respondentene i arbeidslivsundersøkelsen indikerte spesielt et gap i kravene til generell kompetanse hos arbeidssøkere, og erfaringene med universitetsutdannede kandidater. Ut fra dette kan det hevdes at arbeidsgivere i større grad etterspør vurderingsformer som forutsetter samarbeid i grupper og kontaktflater mot eksterne aktører.

Utvikling i vurderingsformer på emnenivå 2008-2011

Kvalitetsreformen hadde en uttrykt målsetning om å stimulere til større bredde og mer bruk av aktiverende vurderingsformer. Evalueringen av de pedagogiske konsekvensene av kvalitetsreformen fra 2007³ konkluderte med at dette målet i noen grad var nådd på sektornivå. I det videre skal vi gå nærmere inn på utviklingen i de senere årene ved UiB.

Tabell 1 viste at tradisjonelle vurderingsformer som muntlig og skriftlig eksamen er dominerende. Samtidig er det en viss nedgang i andelen emner som benytter noen form for skriftlige oppgaver med vurdering. Kategoriene er sannsynligvis noe overlappende her, men både «oppgave» og «mappe» har en nedgang i femårsperioden 2008-2012. Andelen emner som har obligatoriske aktiviteter har derimot en økning. Dette kan indikere at studentene skriver oppgaver i like stort omfang som før, men at en mindre andel av oppgavene blir karaktervurdert.

Tabell 6 viser vurderingsformer og obligatoriske aktiviteter fordelt på emnenes studienivå⁴. Mer sjeldne vurderingsformer er her gruppert under headingen «annet». Kun emner med undervisning i kalenderåret er vist. Koding av emner i profesjonsstudier kan avvike fra andre,

³ Dysthe m.fl, 2007: *Undervisnings- og vurderingsformer. Pedagogiske konsekvenser av kvalitetsreformen*. Evaluering av kvalitetsreformen, delrapport 7

⁴ Inndelingen tar utgangspunkt i nivåkoder i FS, der koder under 300 forventes å være på lavere nivå, jmf UiBs studieforskrift. Fagmiljøene er ikke helt konsistente i bruken av kodene, som gir en feilkilde i klassifiseringen, se vedlegg 2. Kodingen av emner innen profesjonsstudier og femårige mastere kan i hht forskriften avvike (de fleste emner kodes med 500), men enkelte fakultet benytter også 200-koder for emner på toårig master.

så tallene må her tolkes med forsiktighet. Som forventet er det klar forskjell mellom studienivåene, der bl.a. både skriftlig eksamen og obligatoriske aktiviteter har større vekt på laverenivå-ene, mens oppgave og muntlig eksamen har større vekt på høyerenivåemner.

Tabell 6 Vurderingsformer og obligatoriske aktiviteter etter nivå. Andel av emnene som benytter form. Kun emner med undervisning i kalenderåret. Videreutdanninger, norskkurs oa. utelatt. Kilde: FS

Verdier	Lavere nivå					Høyere nivå				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Skriftlig	62,1 %	59,5 %	57,8 %	57,8 %	56,5 %	32,8 %	32,1 %	32,9 %	35,2 %	34,7 %
Muntlig	26,0 %	23,8 %	23,7 %	23,4 %	24,3 %	30,1 %	30,2 %	31,3 %	33,0 %	33,2 %
Hjemme	8,7 %	7,0 %	7,3 %	8,5 %	8,9 %	6,2 %	6,5 %	6,3 %	7,3 %	7,6 %
Mappe	17,1 %	14,5 %	14,2 %	13,9 %	13,6 %	11,8 %	11,3 %	10,3 %	10,0 %	9,9 %
Oppgave	24,7 %	22,8 %	21,9 %	21,4 %	20,5 %	32,3 %	32,3 %	32,9 %	31,2 %	31,7 %
Annet	7,7 %	7,8 %	9,4 %	8,2 %	9,0 %	13,7 %	13,9 %	13,6 %	11,3 %	10,9 %
Oblig	57,3 %	57,1 %	62,6 %	64,8 %	66,7 %	32,6 %	34,6 %	36,8 %	43,7 %	46,3 %
Emner	784	798	794	804	786	990	995	994	932	951

Skriftlig skoleeksamen har en viss nedgang på laverenivåemner, og en viss økning på høyere nivå. Nedgangen i bruk av mappeevaluering er sterkest på lavere nivå, og økningen i obligatoriske aktiviteter er sterkest på høyere nivå.

Tabell 7 Emnenes vurderingsformer etter fakultet og studienivå, samlet 2008-2012. Prosentuert ut fra rekketotalen. Kun emner med undervisning. Videreutdanninger, norskkurs oa. utelatt. Kilde: FS

	Skriftlig	Muntlig	Hjemme	Mappe	Oppgave	Annet	Oblig	Emner
Høyere nivå								4863
HF	24,4 %	35,6 %	13,1 %	6,0 %	50,3 %	14,9 %	61,7 %	951
Juss	85,9 %	3,6 %	6,9 %	1,1 %	4,7 %	6,5 %	31,0 %	277
MN	30,1 %	51,1 %	0,2 %	16,6 %	27,2 %	6,0 %	45,1 %	1652
MOF	42,3 %	19,2 %	5,2 %	5,1 %	19,2 %	24,4 %	8,0 %	1008
PS	16,9 %	12,1 %	6,5 %	18,6 %	31,9 %	19,6 %	22,8 %	479
SV	31,3 %	17,9 %	19,8 %	8,9 %	54,8 %	4,0 %	54,8 %	496
Lavere nivå								3971
HF	43,6 %	32,0 %	10,3 %	16,8 %	25,7 %	12,5 %	66,8 %	1963
Juss	97,9 %	2,1 %	12,8 %	17,0 %	0,0 %	2,1 %	95,7 %	47
MN	74,7 %	27,1 %	0,4 %	20,3 %	10,5 %	5,0 %	68,6 %	797
MOF	79,8 %	11,9 %	3,2 %	9,3 %	13,5 %	4,5 %	20,8 %	312
PS	48,7 %	16,1 %	14,0 %	8,8 %	32,6 %	2,1 %	26,4 %	193
SV	75,1 %	7,3 %	10,9 %	5,6 %	28,8 %	4,6 %	65,6 %	659
Totalsum	3963	2495	649	1100	2443	954	4331	8834

Fordelingene viser at det er klare ulikheter på tvers av fakulteter og studienivå. Psykologi merker seg ut ved at emnene benytter skriftlig eksamen i langt mindre grad enn andre (flervalgseksamener som benyttes på psykologi faller her under kategorien «skriftlig»). «Annet»-kategorien er størst på MOF og psykologi, noe som blant annet kan knyttes til praksisemner på klinikk og skole. Juss merker seg ut med å ha skriftlig skoleeksamen i en svært stor andel av emnene, både på høyere og lavere nivå. Laverenivåemnene på juss har også en svært høy andel med obligatoriske aktiviteter.

Vurderingsformer per emne

Målet om at vurderingsformer skal kunne måle det beskrevne læringsutbyttet i form av kunnskaper, ferdigheter og kompetanse, vil gjerne kreve flere ulike vurderingsformer og

undervisningsformer, som obligatoriske oppgaver og deltagelse. Tabell 8 søker å indikere i hvilken grad det benyttes *varierte* former innenfor emnene, og hva utviklingen har vært.

Tabell 8 Gjennomsnittlig antall undervisnings- og vurderingsformer per emne, etter fakultet og nivå. Kun emner med undervisning. Videreutdanninger, norskkurs o.a. utelatt.

	2008	2009	2010	2011	2012
Høyere nivå	1,6	1,6	1,7	1,7	1,8
HF	2,1	2,0	2,1	2,0	2,1
Juss	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
MN	1,6	1,7	1,7	1,9	1,9
MOF	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3
PS	1,3	1,3	1,5	1,4	1,5
SV	1,8	1,9	1,9	2,0	2,0
Lavere nivå	2,0	1,9	2,0	2,0	2,0
HF	2,2	2,0	2,1	2,0	2,1
Juss	2,7	2,2	2,1	2,1	2,1
MN	2,0	2,0	2,1	2,1	2,2
MOF	1,3	1,3	1,4	1,5	1,5
PS	1,4	1,5	1,6	1,7	1,6
SV	2,1	1,9	1,9	2,0	2,0
Totalsum	1,8	1,8	1,8	1,8	1,9

Variasjon i vurderingsformer er her målt ved å telle opp antall ulike former som benyttes på hvert emne. Tabell 8 indikerer at mønsteret i stor grad er stabilt over tid. I gjennomsnitt hadde hvert emne 1,9 undervisnings- og vurderingsformer i 2012, mot 1,8 i 2008. Av fakultetene har emnene på HF og SV den største variasjonen i vurderingsformer på høyere nivå, mens MN har den største variasjonen på lavere nivå. Økningen i gjennomsnittet henger sannsynligvis sammen med det økte omfanget av obligatoriske aktiviteter på emnene. Ser vi bort fra obligatoriske aktiviteter har emnene i snitt 1,3 vurderingsformer i 2012, som er en nedgang fra 1,4 i 2008. Nedgangen i faktiske vurderingsformer skjer på lavere nivå-emner (fra 1,5 til 1,3), på høyere nivå er omfanget stabilt.

Omfanget av vurdering henger også sammen med størrelsen på emnene målt i studiepoeng, opp til et visst nivå: små emner har færre vurderingsformer, emner på 15 studiepoeng har flest. Avhandlingsemner på master viser en spesiell økning i varierte vurderingsformer over perioden, som kan henge sammen med økt bruk av muntlig eksamen i tillegg til selve avhandlingen.

I hvor stort omfang finnes emner med kun en vurderingsform? Ser en bort fra obligatoriske emner, som ikke inngår i karaktergrunnlaget, er emner med kun skriftlig eksamen den hyppigst forekommende modellen i datasettet. I 2012 omfattet dette 32% av alle emnene som inngår i materialet. Tabell 9 viser andelen av emnene som kun benytter skriftlig eksamen.

Tabellen viser en viss *økning* i antallet emner som kun benytter skriftlig eksamen, både på lavere og høyere studienivå. Det juridiske fakultet merker seg klart ut blant fakultetene, men som vist over er det knyttet obligatoriske arbeidskrav til nær sagt alle emnene her. Forholdet er ellers mest vanlig på laveregradsemner, og på lavere grad er det særlig HF og SV som har hatt en økning i andelen over femårsperioden. Ved MN og MOF er andelen redusert i perioden.

Tabell 9 Emner med kun skriftlig eksamen som vurderingsgrunnlag, 2008-2012 , prosent av alle emner. Emner med undervisning i kalenderåret. Kilde: FS

	2008	2009	2010	2011	2012
Høyere nivå	22,2 %	21,6 %	23,3 %	24,6 %	24,7 %
HF	14,7 %	12,6 %	16,8 %	16,0 %	13,0 %
Juss	72,0 %	82,8 %	84,5 %	83,6 %	85,7 %
MN	15,7 %	11,8 %	12,2 %	16,8 %	16,9 %
MOF	31,3 %	33,2 %	32,9 %	35,4 %	37,3 %
PS	18,1 %	13,5 %	15,1 %	13,1 %	16,5 %
SV	21,0 %	20,0 %	24,2 %	21,3 %	23,7 %
Lavere nivå	38,6 %	41,1 %	40,4 %	41,8 %	41,5 %
HF	25,5 %	27,6 %	30,4 %	31,9 %	31,6 %
Juss	36,4 %	77,8 %	88,9 %	88,9 %	88,9 %
MN	50,0 %	47,9 %	44,7 %	43,8 %	42,7 %
MOF	66,1 %	65,6 %	64,5 %	64,5 %	64,1 %
PS	35,7 %	35,0 %	35,9 %	37,8 %	40,0 %
SV	48,6 %	59,3 %	54,0 %	57,4 %	56,6 %
Totalsum	29,5 %	30,3 %	30,9 %	32,5 %	32,3 %

Vurderingsformer veid etter studenttall

Fokus har så langt i hovedsak vært på emner som analyseenhet, men dette reflekterer ikke nødvendigvis studentenes erfaringer - mange valgmenner med få studenter kan påvirke fordelingen i emnestatistikken sterkt, men angå en relativt liten andel av studentmassen på programmene.

Ved å koble emneinformasjon med statistikk for karaktervedtak, kan vi gjøre et anslag for det faktiske omfang av vurdering og hvilke vurderingsformer den enkelte student er i berøring med.

Tabell 10 Heltidsekvivalenter (vurderte studiepoeng) i emner der vurderingsform inngår, prosent av alle studiepoeng på nivå, 2011. Høyere nivå er emner med FS nivåkode > 200, lavere nivå er emner med nivåkode <=200

	HF	Juss	MN	MOF	PS	SV	Totalt
Høyere nivå	408,3	1153,8	604,7	870,2	587,3	517,3	4141,6
Skriftlig	12,0 %	81,3 %	30,8 %	65,6 %	19,4 %	24,6 %	47,9 %
Muntlig	55,3 %	0,1 %	32,3 %	20,1 %	18,1 %	18,6 %	19,3 %
Hjemme	8,6 %	7,5 %	0,2 %	4,5 %	1,9 %	12,4 %	5,7 %
Mappe	2,8 %	0,0 %	13,7 %	3,9 %	21,5 %	4,3 %	6,7 %
Oppgave	69,4 %	11,2 %	46,5 %	16,4 %	36,1 %	69,5 %	34,0 %
Annet	11,6 %	1,1 %	3,2 %	11,9 %	16,6 %	4,0 %	7,2 %
Oblig	55,6 %	73,5 %	41,0 %	25,8 %	30,1 %	53,8 %	48,4 %
Lavere nivå	1711,3	653,5	1265,0	508,5	752,8	1589,5	6480,6
Skriftlig	57,8 %	100,0 %	92,7 %	91,2 %	90,3 %	84,7 %	81,9 %
Muntlig	19,9 %	0,0 %	15,8 %	16,4 %	2,2 %	2,6 %	10,5 %
Hjemme	9,4 %	0,0 %	0,1 %	4,3 %	4,2 %	13,3 %	6,6 %
Mappe	19,0 %	8,3 %	22,2 %	4,8 %	2,9 %	4,1 %	11,9 %
Oppgave	13,0 %	0,0 %	2,9 %	4,5 %	6,4 %	23,7 %	10,9 %
Annet	6,4 %	0,0 %	1,4 %	3,1 %	0,8 %	2,6 %	2,9 %
Oblig	71,1 %	100,0 %	80,5 %	66,5 %	11,0 %	68,5 %	67,9 %
Totalt	2119,6	1807,4	1869,7	1378,7	1340,1	2106,8	10622,2

Tabell 10 viser fordelinger på vurderingsformer for 2011⁵, veid etter antall vurderinger og størrelsen på emnene i studiepoeng. Tallene forsterker bildet av skriftlig eksamen som dominerende vurderingsform. Skriftlig eksamen inngår i 67% av vurderingsomfanget, fordelt på 48% på høyeregradsemner og 82% på laveregradsemner. Muntlig eksamen inngår i 23% av emnene på lavere grad i 2011, jmf Tabell 6, men de samme emnene omfatter kun 11 % av det totale vurderingsomfanget på lavere grad. MN og HF har tilsynelatende det største innslaget av mappevurdering på lavere grad, men psykologi har et stort innslag av mappevurdering på høyere nivå (fortrinnsvis profesjonsstudiet). Ved SV-fakultetet utgjør mappevurdering en relativt liten del av vurderingsomfanget på lavere grad, men her er omfanget av oppgaveskriving og hjemmeeksamen størst.

Vurderingsformer og læringsutbyttebeskrivelser på programnivå

Læringsutbyttebeskrivelser på emnenivå må ikke spesifisere alle elementer i kvalifikasjonsrammeverket. Det er normalt heller ikke hensiktsmessig (eller mulig) å vurdere studentene på alle kriterier innen rammene av hvert enkelt emne. Kvalifikasjonsrammeverket kan først og fremst sies å være relatert til fullførte studieløp, jmf vedlegg 1. Studieplanene skal spesifisere kunnskaper, ferdigheter og kompetanser for ferdige kandidater. Samsvar med kvalifikasjonsrammeverket oppnås gjennom sammensetningen av emner med ulike læringsutbyttebeskrivelser, og studieplanarbeidet bør legge opp til at studentene møter ulike vurderingsformer gjennom studieløpet. Programmene kontrollerer selv bare de emner som inngår i spesialiseringen, og studentene kan også ha stor valgfrihet innen spesialiseringene, så et samsvar på individnivå kan uansett aldri garanteres. Det er kanskje heller ikke nødvendigvis et mål at kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse skal veies likt. I teoretiske universitetsfag som skal kvalifisere til høyere studieløp, er det ikke unaturlig at kunnskapsmål veies tyngre enn ferdigheter og kompetanser i læringsutbyttebeskrivelsene. Samtidig har fagene en forpliktelse til å synliggjøre og tilrettelegge for relevans i arbeidslivet. Sterkere vekt på testing av ferdigheter og generell kompetanse kan være en strategi for å styrke utdanningenes omdømme.

Overenstemmelse med kvalifikasjonsrammeverket må i hovedsak vurderes kvalitativt for hvert enkelt studieprogram. Dette kan gjøres i sammenheng med studieplanarbeid/revisjon, programevalueringer eller i sammenheng med utdanningsmeldinger. Oversikter over bruk av vurderingsformer kan være et hjelpemiddel i analysene. Her skal det gis tre eksempler på programmenes læringsutbyttebeskrivelser og vurderingsformer.

⁵ Tabell 10 er beregnet som «heltidsekvivalenter» (antall 60-studiepoengsenheter) ved å summere antall karaktervedtak (stryk + bestått i eksamensstatistikken) for emner der en gitt vurderingsform inngår, multiplisere med emnets studiepoeng, og dividere på 60. Tallene er prosentuert ut fra totalsum heltidsekvivalenter på nivå

Bachelorprogram i historie

<p>Kunnskapar: Studenten vil ha god oversikt i norsk og internasjonal historie frå antikken til i dag. Gjennom fordjupingar vil studenten ha særskild god innsikt i nokre sentrale historiske tema, teoriar og forskingstradisjonar både i eldre historie (før 1750) og nyare historie. Studenten vil òg ha god kunnskap om sentrale kjelde- og metodespørsmål.</p> <p>Ferdigheiter: Studenten har ferdigheiter i å drøfte historiske problemstillingar og kritisk vurdering av historiske framstillingar. Studenten kan analysere historiske data, kjelder og litteratur, samt trekkje sjølvstendige konklusjonar basert på dette materialet.</p> <p>Generell kompetanse: Studenten vil ha erfaring med å handsame store informasjonsmengder, samt å formidle historisk kunnskap både munnleg og skriftleg. Studenten har kompetanse til å setja seg inn i nye problemfelt og å analysere saker frå fleire sider. Studenten har kompetanse i akademisk argumentasjonsteknikk og til å dokumentere skriftleg arbeid på ein vitenskapleg måte.</p>	<p>Vurderingskombinasjoner</p> <p>2010 2011 2012</p>
	<p>a 7 7 7</p> <p>adz 2 2 2</p> <p>az 4 4 4</p> <p>bc 1 1 1</p> <p>bcz 2 2 2</p> <p>cd 1</p> <p>gz 1 1 1</p> <p>Emner m/undervisning</p> <p>17 17 18</p> <p>a skriftlig skoleeksamen</p> <p>b muntlig eksamen</p> <p>c veiledede oppgaver og ikke-veiledede oppgaver, herunder bachelor- og masteroppgaver</p> <p>d mappevurdering</p> <p>e hjemmeeksamen</p> <p>f prøveforelesning</p> <p>g bestått på grunnlag av fremmøte</p> <p>h produksjoner</p> <p>i konserter</p> <p>j lab-rapporter</p> <p>k praksis</p> <p>l klinisk prøve</p> <p>m feltarbeid/tokt</p> <p>z Obligatoriske aktiviteter</p> <p>Læringsutbyttebeskrivelsen er konkret på ferdigheter og generell kompetanse, og legger særlig vekt på analytiske ferdigheter, kritisk vurdering og formidling. I 2012 har 7 av 18 emner kun skriftlig eksamen, 11 er ulike andre ordninger eller sammensetninger av flere ordninger (kun emner med undervisning i studieåret)</p>

Bachelorprogram i sosialantropologi

<p>Ein kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgjande totale læringsutbytte:</p> <p>Kunnskap</p> <p>Kandidaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - har tileigna seg global komparativ kunnskap om ei rekkje menneskelege livsformer verda over som til vanleg ikkje er i ålmenta sitt søkelys, og kan gjere greie for alternative forståingar og praksisar på ei rekkje livsområde. - har djupare etnografisk innsikt i (minst) to regionar av verda. - kan gjere greie for dei sentrale teoretiske perspektiva som ligg til grunn for ulike forståingar av kultur og samfunn innan sosialantropologi - kan gjere bruk av sentrale fagomgrep i analysar av mellommenneskelege forhold. - kan gjere greie for sentrale metodar i faget, særleg deltakande observasjon, og kan identifisere etiske utfordringar knytta til disse metodane. - samanstillir gjennom bacheloroppgåva informasjon om, og viser innsikt i, eit sjølvvalt fagleg tema. - meistarar tekstanalyse og akademisk skrivning på eit vis som legg grunnlag for sjølvstendige faglege utgreiingar, og førebur kandidaten for høgaregradsstudiar i sosialantropologi. <p>Ferdigheter</p> <p>Kandidaten kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samanlikne kulturtrekk i ulike samfunn og identifisere konvensjonar i eige samfunn i kontrast til andre samfunn. - i nokon grad nytte deltakande observasjon og handtere etiske utfordringar knytta til feltarbeid og innsamling av personsensitive data. <p>Generell kompetanse</p> <p>Kandidaten kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gje skriftleg og munnleg framstilling av eit materiale. - analysere korleis ein akademisk tekst er bygd opp, identifisere sentrale argument i tekstar, relatere og samanlikne ulike akademiske tekstar og formulere ei samla skriftleg framstilling av dette. - utforme og drøfte ei fagleg problemstilling på sjølvstendig grunnlag og under fagleg vegleiing komponere eigen fagleg tekst og framstille eige fagleg argument. - nytte bibliotek og andre kjelder til litteratur for å finne relevant sekundærinformasjon i utarbeiding av eige prosjekt. - føre referansar til kjelder i eigen akademisk tekst og lage litteraturliste. - respektere og praktisere vitskaplege grunnverdiar. - respektere og praktisere det forskingsetiske rammeverket. 	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Vurderingskombinasjoner</th> <th>2010</th> <th>2011</th> <th>2012</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>a</td> <td>2</td> <td>4</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>ac</td> <td>4</td> <td>4</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>az</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>bc</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>be</td> <td>1</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>e</td> <td></td> <td></td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Emner</td> <td>9</td> <td>11</td> <td>11</td> </tr> </tbody> </table> <p>a skriftlig skoleeksamen b muntlig eksamen c veiledede oppgaver og ikke-veiledede oppgaver, herunder bachelor- og masteroppgaver d mappevurdering e hjemmeeksamen f prøveforelesning g bestått på grunnlag av fremmøte h produksjoner i konserter j lab-rapporter k praksis l klinisk prøve m feltarbeid/tokt</p> <p>z Obligatoriske aktiviteter</p>	Vurderingskombinasjoner	2010	2011	2012	a	2	4	3	ac	4	4	4	az	1	2	2	bc	1	1	1	be	1			e			1	Emner	9	11	11
Vurderingskombinasjoner	2010	2011	2012																														
a	2	4	3																														
ac	4	4	4																														
az	1	2	2																														
bc	1	1	1																														
be	1																																
e			1																														
Emner	9	11	11																														

Bachelorprogram i Geovitenskap

<p>Etter å ha fullført bachelorstudiet i geovitenskap skal studentene:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ha kjennskap til jordas oppbygging og dynamikk, samt de indre og ytre prosesser som former jordskorpen • kunne formidle geofaglige ideer, problem og løsninger muntlig og skriftlig til både spesialister og ikke-spesialister • Kunne tilegne seg og anvende geofaglig kunnskap ut over det lærestoff som inngår i studiet • Kunne bruke bibliotek og vitenskapelige databaser ved innhenting av informasjon • Kunne arbeide individuelt og i team for å løse et bredt spekter av geologiske problemstillinger • Ha kjennskap til de viktigste laboratorie- felt- og IT baserte teknikkene for å tilegne seg og bearbeide geovitenskapelige data • Kunne anvende sine geofaglige kunnskaper i problemstillinger knyttet til ressurser og miljø • Ha en forståelse for sentrale geologiske disipliner som platetektonikk, sedimentologi og strukturgeologi <p>Dersom studentene velger studieretningen innen geologi skal de i tillegg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunne anvende feltobservasjoner og kartlegging av bergarter, løsmasser og geologiske strukturer mot å forstå et områdes geologiske utvikling og hvilke geologiske prosesser som har vært aktive • Ha kjennskap til hvordan geologiske metoder marint og på land kan brukes til å rekonstruere fortidens klimasvinginger • Kunne gjenkjenne og klassifisere bergarter og mineraler og sette denne kunnskapen i sammenheng med en bergarts dannelse og senere utviklingshistorie • Kjenne jordens geologiske utviklingshistorie fra arkeisk til kvartær tid <p>Dersom studentene velger studieretningen innen geofysikk skal de i tillegg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Være fortrolige med de fysiske lover som styrer seismisk bølgeforplantning i jorden • Være fortrolige med teori og anvendelse for innsamling, prosessering og tolkning av seismiske data • Være fortrolige med hvordan marin seismikk og andre geofysiske teknikker brukes for å finne- og monitorere utvinning av olje og gassforekomster • Ha kjennskap til prinsipp for- og anvendelsesområde for de ulike potensialfeltmetodene som benyttes innen geovitenskap 	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Vurderingskombinasjoner</th> <th>2010</th> <th>2011</th> <th>2012</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A</td> <td></td> <td></td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Adz</td> <td>5</td> <td>10</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>Az</td> <td>5</td> <td>9</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>Bz</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Dz</td> <td>2</td> <td>6</td> <td>7</td> </tr> <tr> <td>Mz</td> <td></td> <td>3</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Emner</td> <td>13</td> <td>30</td> <td>31</td> </tr> </tbody> </table> <p>a skriftlig skoleeksamen b muntlig eksamen c veiledede oppgaver og ikke-veiledede oppgaver, herunder bachelor- og masteroppgaver d mappevurdering e hjemmeksamen f prøveforelesning g bestått på grunnlag av fremmøte h produksjoner i konserter j lab-rapporter k praksis l klinisk prøve m feltarbeid/tokt</p> <p>z Obligatoriske aktiviteter</p> <p>Læringsutbyttebeskrivelsen har ikke eksplisitte overskrifter for kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Likevel går det klart fram at kandidatene skal kunne formidle, anvende ulike verktøy, analysestrategier o.l.</p> <p>Programmet har to studieretninger, og vurdering av variasjon i vurderingsformer må ta hensyn til dette. Av de tre eksemplene har dette programmet minst grad av konsentrasjon i vurderingsformene.</p>	Vurderingskombinasjoner	2010	2011	2012	A			1	Adz	5	10	9	Az	5	9	9	Bz	1	2	2	Dz	2	6	7	Mz		3	3	Emner	13	30	31
Vurderingskombinasjoner	2010	2011	2012																														
A			1																														
Adz	5	10	9																														
Az	5	9	9																														
Bz	1	2	2																														
Dz	2	6	7																														
Mz		3	3																														
Emner	13	30	31																														

Oppsummering

Dette notatet har hatt til formål å beskrive ulike aspekter ved vurderingsformer ved universitetet i Bergen, særlig i lys av kvalifikasjonsrammeverket. Notatet har ikke hatt som siktemål å drøfte pedagogiske perspektiv på vurderingsformer, men har sett på føringene i kvalifikasjonsrammeverket og søkt å sammenholde dette med både arbeidslivets perspektiv, og den faktiske bruken av ulike vurderingsformer ved UiB.

Notatet dokumenterer at emnene ved UiB bruker varierte vurderingsformer, men at skriftlig skoleeksamen opptrer med høyest frekvens, og forekommer særlig sammen med obligatoriske arbeidskrav. Omfanget av mappevurdering og skriftlige oppgaver ser ut til å reduseres over tid, mens obligatoriske arbeidskrav øker. Obligatoriske arbeidskrav kan innebære likeartede arbeidsformer som mappe- og oppgaveinnleveringer, men stiller antakelig lavere krav til studenten, og medfører ikke karaktervurdering.

Med utgangspunkt i arbeidslivsperspektivet i *kompetanse2020* kan det være naturlig for programmene å drøfte behovet for større variasjon i vurderingsformer, særlig med hensyn på vurdering av ferdigheter og generelle kompetanser. Vurderingsformer bør særlig evalueres på *programnivå*.

Det er naturlig å knytte vurdering av vurderingsformer opp til systematisk kvalitetsarbeid. Både læringsutbytte, undervisnings- og vurderingsformer bør rutinemessig drøftes i emneevalueringer, programevalueringer og studieplanarbeid. «*Kvalitet i utdanning*» angir følgende «hjelpespørsmål» relatert til vurdering, som sjekklister for god utdanningskvalitet til bruk i kvalitetsarbeidet:

Hjelpespørsmål for god kvalitet: Læringsprosesser og undervisning

Er det lagt opp til læringsprosesser som er gode i forhold til læringsmålene?

- Er det god sammenheng mellom læremidler (pensum, tilgang på digitale læremiddel og læringsplattformer), undervisning, vurdering og læringsmål?
- Får studentene tilstrekkelig trening i akademisk skriving?
- Er det en regelmessig vurdering av sammenhengen mellom disse elementene?
- I hvilken grad fremmer undervisningen og, arbeidsformene eller arbeidsoppgavene oppfylning av læringsmålene?
-

Hjelpespørsmål for god kvalitet: Vurdering av måloppnåing

- Har studentene nådd målene som er satt for faget/emnene?
- Er vurderingsformene egnet til å vurdere oppnåelse av de ulike kompetansene som inngår i læringsmålene?
- Tilegner studentene seg stoffet på en måte som setter dem i stand til å nyttiggjøre seg kunnskapene, ferdighetene og kompetansene i fremtidig arbeidsliv, og til fortsatt å tilegne seg nye kunnskaper, ferdigheter og kompetanser senere også?
- Har vurderingsformene en god balanse mellom oversikt og detaljer, kunnskaper og ferdigheter, standardanalyser og kreativ problemløsning, faglighet og kommunikative evner?
- Blir karakterskalaen brukt etter intensjonene?
- Er karakterskalaen kalibrert, f.eks. nasjonalt?
- Blir det benyttet ekstern sensur, bl.a. for å sikre ”felles” forståelse av karakterene?
- Er sensurordningen kvalitetssikret?
- Hvordan utvikler karakterfordelingen seg på ulike emner og programmer over tid?
- Blir arbeidsgiveres synspunkter tatt inn emnevurderingen av utdanningen?

Vedlegg 1: Læringsutbytte for første og andre syklus

Læringsutbyttene for første- og andresyklus er definert slik:

Nivå 6: Bachelor (2. syklus)

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Kandidaten...

- har bred kunnskap om sentrale temaer, teorier, problemstillinger, prosesser, verktøy og metoder innenfor fagområdet
- kjenner til forsknings- og utviklingsarbeid innenfor fagområdet
- kan oppdatere sin kunnskap innenfor fagområdet
- har kunnskap om fagområdets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet

Ferdigheter

Kandidaten...

- kan anvende faglig kunnskap og relevante resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid på praktiske og teoretiske problemstillinger og treffe begrunnede valg
- kan reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning kan finne, vurdere og henviser til informasjon og fagstoff og framstille dette slik at det belyser en problemstilling
- kan beherske relevante faglige verktøy, teknikker og uttrykksformer

Generell kompetanse

Kandidaten...

- har innsikt i relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger
- kan planlegge og gjennomføre varierte arbeidsoppgaver og prosjekter som strekker seg over tid, alene og som deltaker i en gruppe, og i tråd med etiske krav og retningslinjer
- kan formidle sentralt fagstoff som teorier, problemstillinger og løsninger både skriftlig,
- kan beherske relevante faglige verktøy, teknikker og uttrykksformer muntlig og gjennom andre relevante uttrykksformer
- kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre med bakgrunn innenfor fagområdet og gjennom dette bidra til utvikling av god praksis
- kjenner til nytenking og innovasjonsprosesser

Nivå 7: Master (2. syklus)

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Kandidaten...

- har avansert kunnskap innenfor fagområdet og spesialisert innsikt i et avgrenset område

- har inngående kunnskap om fagområdets vitenskapelige eller kunstfaglige teori og metoder
- kan anvende kunnskap på nye områder innenfor fagområdet
- kan analysere faglige problemstillinger med utgangspunkt i fagområdets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet

Ferdigheter

Kandidaten...

- kan analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnementer
- kan analysere eksisterende teorier, metoder og fortolkninger innenfor fagområdet og arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning
- kan bruke relevante metoder for forskning og faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid på en selvstendig måte
- kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer

Generell kompetanse

Kandidaten...

- kan analysere relevante fag-, yrkes- og forskningsetiske problemstillinger
- kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter
- kan formidle omfattende selvstendig arbeid og behersker fagområdets uttrykksformer
- kan kommunisere om faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor fagområdet, både med spesialister og til allmennheten
- kan bidra til nytenking og i innovasjonsprosesser

Vedlegg 2: Datagrunnlag

Grunnlaget for statistikk om emner og program i dette notatet er data fra vurderingsmodulen i FS. Vurderingsmodulen er ikke utformet med tanke på statistikkproduksjon, og tabellene framkommer ved å klassifisere og aggregere kodingen i FS. I FS skal alle emner registreres med en bokstavkode som indikerer kombinasjoner av vurderingsformer. Emnene kan videre kodes slik at det kan registreres delkarakterer for hver enkelt vurderingsform. Da blir det registrert en egen kode for de konkrete vurderingsformene, i tillegg til hovedkoden. Dette blir ikke gjort systematisk i alle fagmiljøene. I dette arbeidet har alle kombinasjonskodene i vurderingsmodulen blitt analysert ut fra om de indikerer bruk av en eller flere av vurderingsformene i UiBs studieforskrift. Data er deretter aggregert til kalenderår, slik at hvert emne får en kode for hver av vurderingsformene, som indikerer om vurderingsformen forekommer på emnet i løpet året eller ikke. En konkret vurderingsordning på et emne kan bestå av flere forekomster av en bestemt vurderingsform, for eksempel to skriftlige eksamener eller to oppgaver. Her inngår ikke antallet eksamener for hvert emne i tallgrunnlaget, det registreres kun om en vurderingsform forekommer eller ikke.

Det er ikke fullt ut samsvar mellom benevnelsene i forskriften og kodene som benyttes i FS. Kategorier som er kodet i FS, men som ikke kan innplasseres i forskriften omfatter «Gruppeeksamen» (0,5% i 2011) og «varierer» (0,6%). En del av kodene i FS brukes om flere vurderingsformer. Koden for «rapport» i FS dekker for eksempel både emner som benytter feltarbeid, labrapporter, praksisrapporter og annet. Her er kodene innplassert i forskriftskategoriene etter frekvens – den kategorien flest emner ser ut til å falle inn under, benyttes. I hovedsak gjelder dette vurderingsformer som forekommer relativt sjeldent. Vurderingsformen «prøveforelesning» benyttes i hovedsak på ph.d.-nivået. I denne sammenhengen er også seminarinnlegg og presentasjoner kategorisert under «prøveforelesning», for å skille det fra ordinær muntlig eksamen.

Nivåinndelingen som benyttes har klare svakheter. Hvert emne er klassifisert med en kode som skal angi syklus/nivå, der koder på 100- og 200-tallet skal angi emner på bachelornivå, 300-tallet angir masteremner, 600 er videreutdanning og høyere tall er ph.d.-nivå. Kodingen av emner er imidlertid ikke helt konsistent, som viser seg ved å dele emnene inn etter programmets studienivå. Profesjonsprogram og integrerte masterprogram kan avvike fra standardkodingen, og det er også her den største utfordringen ligger. De fleste emner på de lange studieløpene er kodet med 500, i stor grad er kun innføringsemnene kodet på 100- og 200-tallet.